

Josep Martines Peres

El senyor Josep Martines Peres nasqué a

Benimantell (Marina Baixa) el febrer del 1961.

Els seus primers estudis foren de magisteri: el 1983 obtingué el títol de mestre d'educació general bàsica (orientació en filologia anglesa). Posteriorment, l'any 1986, es llicencià en filologia catalana amb la màxima qualificació i l'any 1997 obtingué el títol de doctor també en filologia catalana amb la tesi *El valencià del segle XIX: Estudi lingüístic i edició del «Diccionari valenciano» de Josep Pla i Costa*, que meresqué la qualificació d'excel·lent *cum laude* per unanimitat. És també màster en toponímia per la Universitat de València (1991). Actualment és professor titular del Departament de Filologia Catalana de la Universitat d'Alacant.

És membre de l'Asociación Hispánica de Literatura Medieval, de l'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes i de l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana, del qual ha format part de la Junta de Govern com a tresorer i com a secretari entre el 1997 i el 2003.

El senyor Josep Martines és una persona amb una formació sòlida en lingüística, coneixedor de les tendències més recents, i amb un gran coneixement de la llengua i una notable sensibilitat a propòsit dels problemes que s'hi relacionen.

És, per altra banda, una persona extraordinàriament activa. Treballa en diverses línies de recerca i ha produït un nombre important d'articles i algun llibre, resultat de les seves investigacions. Els centres d'interès de la seva recerca actual són la sintaxi històri-

ca, la semàntica i la lexicologia diacròniques, els contactes entre el català i l'aragonès, amb especial referència al País Valencià, i la lexicografia. Ha participat en nombrosos congressos i altres reunions científiques que no m'entretindrè a detallar, d'alguns dels quals ha estat organitzador. Moltes de les seves publicacions són justament ponències o comunicacions presentades en aquestes reunions científiques.

Els treballs que ha publicat fins ara es refereixen a la creativitat lèxica, a la proximitat lèxica entre el català i l'aragonès, als usos sintàctics contemporanis comparats amb la llengua antiga, a l'onomàstica, a la terminologia des del punt de vista sociolingüístic i a la lexicografia. A part dels dos llibres a què ha donat lloc la seva tesi doctoral, publicats el 1998 (*El «Diccionario valenciano» de Josep Pla i Costa (1817-1890): Descripció i edició*) i el 2000 (*El valencià del segle XIX: Estudi lingüístic del «Diccionario valenciano» de Josep Pla i Costa*), ha publicat diversos articles sobre qüestions gramaticals, com «El sufix *-aire* al País Valencià» (1998), «Sobre una construcció catalana una mica controvertida “*ser + de + infinitiu*”, “E si de dos mals lo menor és de elegir, qual serà l'altre, si la mort per menor elegexes” (Joan Roís de Corella)» (1999), «Sobre una altra construcció sintàctica catalana força controvertida (I): “*en + infinitiu*” temporal al País Valencià» (2000), «Els llibres de privilegis reials valencians: una font per a l'estudi de la llengua» (2002), «Els usos sintàctics contemporanis i la llengua antiga: l'expressió de la intensitat.» (Jornades de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans a l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana, 2004); ha publicat també treballs sobre qüestions de semàntica i lexicologia, com «Creativitat lèxica, passat i present» (1998), «La proximitat lèxica entre el català i l'aragonès: a propòsit de *bard, brull, caragina i xafardejar*» (1999), «Els noms dels llocs i l'estudi del lèxic, a propòsit d'*atzavara, farigola i bruc*» (2000), «Una família lèxica conflictiva?: *saga, sagar, assagar* i *assagador* o *assegador*» (1997), «El canvi lèxic en català (ss. xvi-xx). Una aproximació des de la lexicologia diacrònica cognitiva (I). Les novetats i la llengua catalana» (Jornades de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans a la Universitat d'Alacant el 16 d'octubre de 1998, publicat l'any 2000), «Sobre *ataïllar, traïllar i traucar*» (2002), «L'expressió de les emocions i la creativitat lèxica: *estimar* ‘amar’, entre l'eufemisme i la metàfora cultural», i algun altre; també ha publicat treballs sobre lexicografia, com són, a part dels dos llibres esmentats, diversos articles relacionats amb el *Diccionario valenciano* de Josep Pla i Costa, a propòsit de temes com la interferència lingüística en la lexicografia valenciana (1991), el purisme i la descurança (1991) i d'altres; un estudi sobre «L'aportació de Josep Antoni Cavanilles a la terminologia botànica catalana» (1998) i, molt especialment, el treball en col·laboració «Lexicografia i estandardització lingüística. L'estàndard lèxic al País Valencià i la *Guia d'usos lingüístics*

de l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana» (2004); la toponímia també ha estat objecte de diverses publicacions, com: «L'Alfàs, toponímia a estudi» (1990), «Mà-laga o Màlega? El problema de l'exotoponímia a la llum de la llengua antiga», «Els nostres noms de lloc» (1996), «Cap a una teoria lingüística de la toponímia des de l'òptica de la lingüística cognitiva» (1999), «Context sociolingüístic i la toponímia de la vall de Guadalest durant el segle XVIII (1734-1796) a través dels protocols notariais del marquesat de Guadalest i de la baronia de Confrides» (1990), «Els noms de lloc de voramar de l'Albir (l'Alfàs del Pi, la Marina Alta)» (1991), «L'onomàstica en els capbreus de l'església parroquial del castell de Guadalest» (1992), «Una mica d'onomàstica del *Tirant lo Blanc*» (1992).

Ha publicat, en col·laboració, un *Diccionari valencià escolar* i treballa actualment en l'elaboració de la part dedicada al lèxic de la *Guia d'usos lingüístics* del valencià, obra realitzada amb un esperit de convergència, que és un model d'elaboració d'un estàndard referencial a partir del coneixement profund de la realitat diversa de la llengua.

Ha participat i participa en diversos projectes de recerca subvencionats pel Ministeri o per la Generalitat Valenciana, com «La producció en llengua catalana dins els límits administratius de l'actual província d'Alacant», «Atlas lingüístic de la comunitat valenciana», «Constitució d'un corpus de materials lingüístics en suport informàtic que permeten una descripció integral del valencià (ss. XVI-XX)», «Variació lingüística generacional del valencià», «El lèxic literari valencià del segle XV», i és investigador principal del grup d'investigació en semàntica diacrònica cognitiva, dins la xarxa d'excel·lència i el projecte integrat europeu *Translation, multilingualism, information and communication technologies and transference of knowledge*, de la Comissió Europea.

Des d'un punt de vista social, cal destacar el seu compromís i la seva dedicació al món de l'ensenyament del català en les comarques del sud del País Valencià. Ha organitzat molts cursos de reciclatge i de formació adreçats als docents, i és una persona ben coneguda i molt valorada en aquest sector tan important per al redreçament de la llengua en aquestes comarques. La seva dedicació a la recerca rigorosa sobre la llengua i a la docència universitària no li ha impedit prestar atenció a aquests altres aspectes. Des d'aquest punt de vista, el seu interès per la didàctica de la llengua l'ha portat a publicar, en col·laboració amb altres autors, fins a tretze llibres de llengua per a l'ensenyament primari i secundari, alguns d'ells acompanyats dels seus llibres del mestre, d'exercicis o materials de treball; amb això ha fet un servei impagable a l'ensenyament de la llengua autòctona al País Valencià.

L'especial competència del professor Josep Martines en el camp de la lexicografia, tant des del punt de vista més teòric o d'estudi, com des del pràctic o de realització, el fa

un candidat idoni per al perfil de la plaça acordat per la Secció Filològica; és, però, a més, com es pot deduir de les seves publicacions i de la seva activitat de recerca, un professional molt preparat i amb molt de criteri per a intervenir en aspectes tan importants en la tasca de la Secció Filològica com la gramàtica i l'onomàstica.

El professor Josep Martines ha col·laborat en diverses activitats relacionades amb l'Institut d'Estudis Catalans. El febrer de 2003 fou convidat a presentar davant els membres de la Secció Filològica el projecte de la *Guia d'usos lingüístics* (volum II, lèxic) promogut per l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana; aleshores els membres de la Secció tingueren ocasió no solament de conèixer l'extraordinària qualitat de l'obra duta a terme pel professor Martines, sinó també de la seva notable capacitat comunicativa. Ha participat, d'altra banda, a les Jornades de la Secció Filològica a Alacant (1998 i 2004), amb sengles ponències invitades, que he esmentat en l'apartat dedicat a les publicacions; també fou invitat a participar en la reunió de l'IEC amb diversos representants de la societat valenciana, que se celebrà a València l'any 2003. La disponibilitat a col·laborar amb les tasques de l'IEC i la lleialtat envers aquesta institució han estat fins ara molt grans i cal pensar que ho seran encara més si n'esdevé membre.

Text llegit pel senyor Joaquim Rafel i Fontanals en el Ple del dia 4 d'abril de 2005